

İSRAİL'İN İDAM YASASI: İRKÇILIK, GAYRİİNSANİLEŞTİRME VE APARTHEİD KISKACINDA FİLİSTİNLİLER

Levent BAŞTÜRK, 4 Nisan 2026 Cumartesi

<https://medyascope.tv/2026/04/04/levent-basturk-yazdi-israilin-idam-yasasi-irkcilik-gayriinsanilestirme-ve-apartheid-kiskacinda-filistinliler/>

30 Mart 2026'da İsrail Parlamentosu (Knesset), 48'e karşı 62 oyla yeni idam yasasını kabul etti. Bu adım, devletin 78 yıllık hukuk tarihinde sert bir kırılma yarattı. Yasanın, kabulünden 30 gün sonra yürürlüğe girmesi planlanıyor. Düzenleme, fiilen kaldırılmış olan idam cezasını geri getirdi. Bu nihai yaptırım, Filistinlilere yönelik sistematik bir şiddet aracına dönüştü.

İsrail tarihinde yalnızca iki infaz yapıldı: 1948'de casuslukla suçlanmış olan Meir Tobianski ve 1962'de Nazi savaş suçlusu Adolf Eichmann. Eichmann davasında idam cezası “evrensel bir adalet sembolü” olarak sunulmuştu. Ancak Mart 2026 yasası, bu cezayı “terör eylemi” ve “İsrail Devleti'nin varlığını reddetme” gibi muğlak kriterlere bağladı. Bu ideolojik filtre, yasayı sıradan bir ceza düzenlemesi olmaktan çıkarıyor. **Yasa “kimin cezalandırılacağı” sorusunu hukuki bir çerçeveden çıkararak siyasal kimlik ve aidiyet eksenine taşıyor.** Böylece hukuk, tarafsız bir normlar sistemi olmaktan uzaklaşıp, egemen grubun üstünlükçü durumunu korumaya yönelik oldukça seçici bir mekanizmaya dönüşüyor.

İsrail'in idam yasası: Irkçılık, gayriinsanileştirme ve apartheid kiskacında Filistinliler

İki katmanlı hukuk sistemi: Kurumsallaşmış apartheid

Bu yasal yapının anayasal zemininde, İsrail'i sadece Yahudi halkının özel vatani olarak tanımlayan ve eşitlik ilkesini dışlayan 2018 tarihli **Ulus-Devlet Yasası** var. Yeni düzenleme, Batı Şeria'daki askeri mahkemeler ile İsrail sivil mahkemeleri arasındaki yapısal uçurumu geri dönülemez bir noktaya taşıyor ve **hukukun aynı coğrafyada yaşayan farklı etnik gruplara göre sistematik biçimde ayrıştırıldığı bir düzeni** kurumsallaştırıyor. Bu durum, uluslararası hukuk literatüründe **apartheid** olarak tanımlanan rejimle örtüşmektedir. Apartheid, belirli bir etnik veya ırksal grubun diğerleri üzerinde kalıcı egemenliğini tesis etmek amacıyla hukuk, siyaset ve güvenlik mekanizmalarının sistematik biçimde ayrıştırılması ve hiyerarşik olarak düzenlenmesi anlamına gelir.

Bu çerçevede **yeni idam yasası, iki farklı halk için iki ayrı hukuk düzeninin uygulanmasını derinleştirerek apartheid rejimini daha da görünür ve kalıcı hale getiriyor.** Önceki askeri hukuk düzeninde idam kararı için üç hâkimden oluşan heyetin oy birliği şart koşulurken, yeni yasa bu eşiği “basit çoğunluğa” (2/3) indirdi. Bu değişiklik, zaten %96-99,74 oranında mahkûmiyet kararı veren ve itirafların sıklıkla işkence altında alındığı askeri mahkemelerde, Filistinliler açısından hayati nitelikteki yargısal

güvencelerin fiilen ortadan kaldırılması sonucunu doğuruyor. Böylece yargı süreci, bir denetim mekanizması olmaktan çıkarak, önceden belirlenmiş sonuçların onaylandığı bir araca dönüşecektir.

Batı Şeria’da her gün terör estiren Yahudi yerleşimciler sivil mahkemelerde yargılanıyor; Filistinliler ise askeri yargıya tabi. Yasaya göre sivil mahkemeler özel durumlarda hapis cezası takdir edebilirken, yeni yasayla askeri mahkemeler için idam “olağan” ceza haline getirildi. Bu düzenleme, 1994’te El-Halil’de 29 Filistinliyi katleden Baruch Goldstein gibi Yahudi teröristlerin bu yasanın kapsamı dışında kalmasını anayasal olarak [garanti ediyor](#).

İdeolojik kökenler: Kahanizm ve siyasi çürüme

İsrail hükümetindeki mevcut sağ blok, bir dönem terör örgütü listesinde yer alan **Kahanist** ideolojinin artık marjinal bir görüş olmaktan çıkarak operasyonel bir devlet politikası haline geldiğini göstermektedir.

Kahanizm, Meir Kahane tarafından geliştirilen; etno-dinî üstünlük anlayışını, zorunlu nüfus ayrıştırmasını ve teokratik devlet modelini savunan aşırı sağcı bir ideolojidir. Bu yaklaşım, Yahudi kimliğini devletin tek meşru kurucu unsuru olarak tanımlar ve özellikle Filistinlilerin siyasal ve toplumsal haklarının sınırlandırılmasını veya ortadan kaldırılmasını öngören öneriler içerir. Literatürde sıklıkla antidemokratik, dışlayıcı ve hatta faşist olarak nitelendirilen bu ideolojik çerçeve, eşit vatandaşlık ilkesini reddeden yapısıyla dikkat çeker.

Kahanist Ulusal Güvenlik Bakanı Itamar Ben-Gvir’in öncülük ettiği bu çizgi, hukuku bir adalet mekanizmasından ziyade bir kontrol ve bastırma aracına dönüştürmektedir. Önce söylemsel bir radikalizm olarak ortaya çıkmış olan Kahanist ideoloji, Ben-Gvir ve Maliye Bakanı Bezalel Smotrich’in hükümetin parçası olmasıyla pratiğe dönüşme imkanı bulmuş ve somut yasal düzenlemeler ve güvenlik pratikleri üzerinden de kurumsallaşmıştır.

Bu ideolojik dönüşümün en sarsıcı sembollerinden biri, Ben-Gvir ve yandaşlarının parlamentoda taktığı altın renkli “ilmek” (noose) rozetleridir. Bu rozetler, İsraili rehineler için kullanılan sarı kurdele sembolünün tersyüz edilmesiyle, siyasetin intikamcı ve ölüm odaklı bir dile kaydığını göstermektedir. Yasanın kabulü sırasında yapılan kutlamalar ise, İsrail siyasi kültüründe **hitbahemut** (ahlaki çöküş/vahşileşme) olarak tanımlanan sürecin derinleştiğine işaret etmektedir.

Gayriinsanileştirme: Hapishaneler ve “tasfiye mekanları”

Filistinli mahkûmların insanlıktan çıkarılması süreci, hapishanelerin sıradan tutukevleri olmaktan çıkıp sistematik tasfiye merkezlerine dönüşmesine yol açmıştır. Son iki buçuk yılda en az 87, **İnsan Hakları için Hekimler** (Physicians for Human Rights Israel) verilerine göre ise 100’den fazla Filistinli mahkûmun gözaltında hayatını kaybetmesi, bu sürecin ortaya koyduğu ağır ve trajik bilançoğu gözler önüne sermektedir.

Filistinli mahkumlar, hayatta kalma sınırının altındaki yetersiz rasyonlarla aç bırakılmaktadır. Hücreler aşırı kalabalıktır. Bu durum hem fiziksel hem de insani koşulların ağır biçimde ihlal edildiğini göstermektedir. Sde Teiman gibi “işkence kamplarına” merkezlerde, insan hakları örgütlerinin gündeme getirdiği toplu tecavüz ve ağır işkence iddialarına rağmen, ilgili askerler hakkında açılan suçlamalar düşürülmektedir. Bu tablo, yaşananların münferit olmadığını ortaya koymaktadır. Aksine, uygulamalar devlet eliyle sürdürülen bir cezasızlık düzeni içinde gerçekleşmektedir. Devlet, Filistinlileri “insan olmayan düşmanlar” olarak kodlamakta ve bu yolla uygulanan şiddeti bürokratik bir rutine dönüştürmektedir.

Buna paralel olarak oluşturulan hukuki çerçeve, infazları gerçekleştiren görevlilere tam anonimlik ve yasal dokunulmazlık sağlayarak onları her türlü denetim mekanizmasının dışında bırakmaktadır. Mahkumların avukatlarıyla görüşmelerinin yalnızca video konferansla sınırlandırılması ve dış dünyayla bağlarının neredeyse tamamen kesilmesi ise bu yapının kapalı, denetimsiz ve hesap vermez bir sisteme dönüştüğünü ortaya koymakta; hapishanelerin modern anlamda birer “gulag” işlevi gördüğünü somut biçimde göstermektedir.

Uluslararası hukuk ve savaş suçları perspektifi

Yeni idam yasası, İsrail’in taraf olduğu Dördüncü Cenevre Sözleşmesi’ni ve temel uluslararası insan hakları normlarını çok boyutlu olarak ihlal etmektedir. İsraili hukukçular Michael Sfard ve Amichai Cohen’in analizlerine göre, yasanın en kritik ihlallerinden biri, askeri komutanların idam cezalarını hafifletme (af/indirim) yetkisinin elinden alınmasıdır. Bu durum, uluslararası hukukta tanınan “af ve merhamet” hakkının tamamen yok edilmesidir.

İsrail parlamentosunun Filistinlilere yönelik ölüm cezasını öngören yasayı kabul etmesi, uluslararası alanda “tehlikeli bir tırmanış” olarak değerlendirildi. Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği ve birçok ülke düzenlemenin ayrımcı niteliğine ve uluslararası hukuku ihlal ettiğine dikkat çekti. Yasa, özellikle askeri mahkemelerde yargılanan Filistinliler için idamı fiilen zorunlu hale getirmesi ve uygulamada Yahudi İsraillileri kapsam dışı bırakacağı yönündeki eleştiriler nedeniyle “iki katmanlı hukuk sistemi” tartışmalarını yeniden alevlendirdi.

İsrail içindeki B’Tselem ve Adalah gibi insan hakları örgütleri de yasaya sert tepki gösterdi. Çok sayıda sivil toplum kuruluşu, düzenlemenin “ırkçı şiddete ve intikam politikasına resmi onay” anlamına geldiğini, adil yargılanma hakkını zedelediğini ve özellikle Filistinlileri hedef aldığını vurguladı. Bu örgütlere göre yasa, işkence altında alınmış olabilecek ifadelerle verilen hatalı kararların telafisini imkânsız kılan geri dönülmez sonuçlar doğurabilir ve uluslararası hukuka göre savaş suçu teşkil edebilecek uygulamalara kapı aralayabilir. Ayrıca aralarında Human Rights Watch ve Amnesty International’ın da bulunduğu geniş bir hak örgütleri koalisyonu, düzenlemeyi açık biçimde ayrımcı ve insan haklarına aykırı olarak nitelendirdi.

Zamanlama ve Filistin halkına verilen mesaj

Filistinli analist Meryem Barguti'nin de vurguladığı gibi bu yasa sadece bir iç hukuk düzenlemesi olarak görülemez. Yasanın kabul edildiği tarihi an, tesadüfi değil; aksine, Filistin toplumuna yöneltilmiş stratejik bir uyarı niteliğindedir. Bu **bağlamda yasa, geçmişte işlenmiş eylemleri cezalandırmaktan ziyade gelecekteki direniş ihtimallerini bastırmayı hedefleyen önleyici bir şiddet doktrininin parçasıdır**. Barguti'nin işaret ettiği üzere, burada verilen mesaj açıktır: İsrail devleti, yalnızca kontrol etmekle yetinmeyecek; aynı zamanda yaşam ve ölüm üzerinde mutlak egemenlik iddiasında bulunacaktır.

Özellikle Gazze'deki soykırım, Batı Şeria'daki yoğun askeri operasyonlar, kitlesel tutuklamalar ve artan şiddet ortamı ile birlikte değerlendirildiğinde, bu zamanlama, bu yasanın savaşın uzantısı olan bir araç olduğunu gösteriyor. Bu durum **hukuku savaş alanının devamı haline getiriyor ve** mahkeme salonları da bu mücadelenin kurumsal sahnesine dönüşüyor.

Temelsiz caydırıcılık söylemi ve hukukun araçsallaşması

Yasanın savunucuları tarafından öne sürülen en temel argüman, idam cezasının caydırıcılığıdır. Ancak hem kriminolojik literatür hem de çatışma bölgelerindeki tarihsel deneyimler, bu iddianın gerçeklikle örtüşmediğini göstermektedir. Ölüm cezası siyasal şiddeti azaltmak bir yana, çoğu zaman ters etki yaratmaktadır. İdam tehdidi, özellikle kolektif kimlik ve direniş motivasyonu yüksek toplumlarda, bireysel korkudan ziyade kolektif öfkeyi tetiklemekte; bu da şiddet döngüsünü derinleştirmektedir. Bu bağlamda **yasa, güvenlik üretmekten çok sembolik bir güç gösterisi işlevi görmektedir**. Amaç, fiili caydırıcılıktan ziyade, egemenliğin mutlaklığını ilan etmek ve karşı tarafın iradesini psikolojik olarak kırmaktır.

Bu yasa, İsrail'de hukukun doğasına ilişkin daha geniş bir dönüşümün parçasıdır. Filistinlilere karşı bu zamana kadar zaten hep suistimal edilmiş olan hukukun artık tamamen evrensel normlara dayalı bir düzen kurma aracı olmaktan çıktığı ilan edilmiştir. **Hukuk artık her haliyle devletin ideolojik hedeflerini gerçekleştiren bir enstrüman haline gelmektedir**.

Bu dönüşüm, artık liberal-demokratik hukuk devleti iddiasına ihtiyaç duyulmadığını ve etno-dinî merkezci bir yönetim modelinin esas kabul edildiğini göstermektedir. Hukukun araçsallaşması, yalnızca Filistinliler için değil, İsrail'deki Yahudi toplumun kendi iç dengeleri açısından da uzun vadeli bir kurumsal çöküş riskini beraberinde getirmektedir.

İspanya Başbakanı Pedro Sánchez'in de vurguladığı "aynı suç, farklı ceza" ilkesi çerçevesinde, **İsrail'in uygulamaları modern bir apartheid rejiminin temel yapısal unsurlarından biri** olarak değerlendirilmelidir.

2026 tarihli idam yasası, bir caydırıcılık enstrümanı değil; bir etnik temizlik, sindirme ve yok etme mekanizmasıdır. İsrail devleti adalet yerine kan davası mantığını yasallaştırmıştır.

Bu düzenleme, Filistin halkının direnme iradesini kırmayacağı gibi, İsrail'in demokratik bir hukuk devleti olduğu iddiasını nihai olarak geçersiz kılmaktadır. Uluslararası toplum, sadece kınama mesajlarıyla yetinmek yerine; bu modern apartheid rejiminin kurumlarına ve bu yasayı savunan faillere yönelik somut yaptırımları, silah ambargolarını ve Uluslararası Ceza Mahkemesi nezdindeki hesap verebilirlik süreçlerini derhal devreye sokmalıdır.

Bu yasa, yalnızca Filistinliler için değil, insan onurunu merkezine alan tüm küresel hukuk düzeni için bir varoluşsal tehdittir.